

мор. чв 42/12

12 6/12

СРПСКИ КЊИЖЕВНИ ГЛАСНИК

НОВА СЕРИЈА, књига XXXVII, број 8. — 16 Децембар, 1932.

ЗАПИСИ

Преглед на Сави

по Трештаман-Сави

У ресторату на Сави. Сумрак је земунска лађа изгледа и мирише као стари «шпорет». Трошаринци прегледају бошче, корпе и лепе жене. Долази кланџичка железница, пишти хистерично и доноси трос и чај. Машинист трамвајски чека укрштање, брзо гута сир и кобасицу, и брише руке о општински мундир кавене боје.

А на столу пред нама, на белом застирачу, умире десетина водених лептирића. Које невероватне енергије у тим бићима, ситним и лаким као прамење, чије ће небројене лешинице чинити на Сави ~~штав~~ ~~нибл~~ мало после, кад ветар дође да изврши тај општи, сиротињски погреб.

Како дуго и тешко умиру та крилати ~~погреб~~. Како послушно умиру, сматрајући сваку мусаву сијалицу за залазеће сунце! Једна од тих живих трошчица скаче беспрекидно, ситно и брзо као игла шиваће машине, ~~за најфиније~~ ~~тало~~ друга чови и врти се лудачки неуморно око своје, тако да кажемо, челично укочене осовине; трећа се изврнула с ногама на горе, и као акробат диже тело на укоченим крилцима којима покушава да иде... Шта то раде ти неми мученици? Је ли то нагон смрти, чији је задатак да немилостиво изнурава живот? Је ли то механика природе која не уме друкчије ~~демонитрати~~ ~~демонитрати~~ малени стројић него гонећи снаге у мртвачку игру до задњег могућног покрета?...

Како је ~~невероватно~~ свирепо умирање тих сићушних бића која из прве слабости своје кратке егзистенције треба одмах да пређу у смрт. И како се тешко дижу са земље, последњи пут, та створења која немају никакву тежину, и која су имала више крила него живота и среће!

12 6/12 Децембар

Право је чудо како човек од велике маште може да поседује све у уображењу; и да живи и да важи и да дела с тим: да има уображену искреност, уображено право, уображену доброту, уображену срећу, уображену цар међу људма. То је један од најнездравијих и најнечистијих комплекса, и с њим понекад живи и ради нико мањи него прави уметник. Злочинца је понекад пре могућно ударити у осетљиво место, и расклопити га у просте састојке и јасноће...